

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:  
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam  
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius  
notitiam, informatio**

**Creide, Hartmann**

**Francofurti ad Moenum, 1682**

De secundo

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

## De Secundo.

**A**ccedemus nunc ad alteram partem, *Xριστολογιας*, sive notitiam Domini nostri Iesu Christi contemplaturi. Proponitur autem nobis Servator noster in Evangelio hoc:

I. *Tanquam Spiritus Sancti impetrator.* Dicit enim Servator ipse: Veritatem ego dico vobis: expedit vobis, ut ego vadam, si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos, si autem abiero, mittam eum ad vos.

Quantum hoc beneficium & donum sit, filii hujus seculi ignorant, terrena enim tantum sapiunt, Phil. 3. v. 19. & quando frumentum & mustum eorum multiplicata sunt, Psal. 4. v. 8. aut promptuaria eorum plena, eductentia de frumento in frumentum, Psalm. 144. vers. 13. Spiritum Sanctum non adeo desiderant, eine wolsespickte Sattel, Taschen voll Thaler oder Ducaten / ist ihr bester Tröster / ut Hiob de illis ait: quod putent aurum robor suum: & dicant obrizo: fiducia mea. cap. 31. vers. 24. Sed nos Christiani novimus, hoc optimum bonum esse, quod à Christo honorati sumus. Si quis enim spiritum Christi non habet, non est ejus, & quicumque spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei. Rom. cap. 8. v. 10. 14.

Inveniuntur homines profani, qui spiritus, ut vocant, familiares secum portant, in vitro, vel annulo, vel alio modo, ut commodum eis videtur.

Olim Parisiis quidam fuit, qui eosdem publicè venales exposuit, vitro instar fuci, muscæ, cantharidum, aut alterius alicujus insecti, conclusos: quorum virtutem ad

multas scientias, sine molestia addiscendas commendavit. Sed ut exempla probarunt, exitus plerumq; infelix est.

Bodinus refert, quod suo tempore nobilis Gallus, ejusmodi spiritum familiarem in annulo circumgestaverit, quem ab Hispano emerat: Quia verò spiritus ille sæpe eum fefellerit, pœnitentiâ ductum, in ignem eum projecisse, sed mente captum miserabiliter mortuum esse.

Veri Christiani provideant sibi, ne spiritui huic mendaci tantillum loci in cordibus suis relinquunt. Nil enim aliud agunt, quam quod in æternum exitium se præcipitant. 1. Tim. 6. vers. 9.

Sed optimus noster Servator, nobis verum spiritum familiarem impetravit, cujus beneficio ex omni animæ periculo liberati, gratiam & misericordiam consequi valemus. Regenerat enim nos: nonne gratia? Tit. 3. v. 5. illuminat nos, nonne gratia? Eph. 1. v. 18. sanctificat nos, nonne gratia? Rom. 1. vers. 4. Ducit nos in omnem veritatem, nonne gratia? Joh. 16. v. 13. adjuvat infirmitatem nostram, nonne pariter gratia? Rom. 8. v. 6. *Magistratui* adfilit, veluti spiritus sapientix, consilii, & fortitudinis. *Sancto Ministerio*, ut spiritus scientiæ & intellectus, *Omnibus Christianis*, ut spiritus timoris Domini, quò peccata declinare, & justè agere possint, Esai. 11. v. 2. Hæc gratia iterum magni facienda est, ideoque decet nos diligenter orare, ut eundem à Christo impetremus, Luc. 11. v. 13. & impetratum non amittamus Psal. 143. v. 10.

II. *Tanquam Elenchi Ecclesiastici commendator.* Spiritus enim Sanctus arguet mundum, de peccato, & de justitia, & de judicio.

De peccato quidem, quia non crediderunt in me. De justitia verò, quia ad Patrem vado, & jam non videbitis me. De judicio autem, quia princeps hujus mundi, jam judicatus est.

Hic Christus quasi tres classes constituit eorum, apud quos Spiritus Sanctus officium suum elencticum exequitur. Occurrunt enim

1. *Increduli*, qui consilium Dei spernunt adversus seipsum, Luc. 7. v. 30. Et Christum, mundi Salvatorem quasi abigunt, sicut Judæi & Ethnici fecerunt, cum in his terris visibiliter ambulavit. Hoc Christus κατὰ τὴν ἑξοχὴν vocat peccatum, quia ἀπίστια fons est, ex quo cætera peccata omnia derivantur, sicut ex adverso fides fundamentum & origo virtutum omnium appellari potest, utpote, sine qua impossibile est, placere Deo, Hebr. 11. v. 6.

Caveamus, ne nos quoque hoc modo reprehensionem Spiritus Sancti incurramus, Hebr. 3. v. 12. seqq.

2. *Justitiam*, qui meritis suis nituntur, justitiam, quam nobis Christus abitu suo, h. e. passione, morte, resurrectione & ascensione acquisivit, non querere nec recipere volunt, quod eo tempore fecerunt Pharisei & falsi Apostoli, de quibus Paulus queritur, Rom. 10. v. 3.

Hodie in hanc Classem referendi sunt Pontificii, qui similiter misso Christi abitu per opera sua salutem acquirere satagunt, eum tamen in nullo alio salus, nec aliud nomen sub celo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Act. 4. v. 12.

Hoc arguit Spiritus Sanctus, & vocat Pharisaicam hanc justitiam pannum menstruatum, Esa. 64. v. 6. imò expressè dicit, quod justitia nostra plus abundare debeat,

Matth. 5. v. 20. Ideo Justitiam hisce sprete, cum Esaia gloriemur: In Domino justitia & fortitudo mea. Esa. 45. v. 24. Christus enim à Deo nobis factus justitia, 2. Cor. 5. v. 21. alium enim insequentes, multiplicarunt molestos labores suos. Psalm. 16. vers. 4.

3. *Episcopi de grege porci*, qui securè in diem vivunt, haud secus, ac si fœdus cum morte percusserint, & pactum cum inferno, Esa. 28. v. 15.

Tempore Christi, peculiaris inter Judæos secta, Sadducæorum videlicet, erat, qui mortuorum resurrectionem abnegabant, Matth. 22. v. 23. Quin & alii irrisores occurrebant, dicentes: Ubi est promissio, aut adventus ejus, 2. Petr. 3. vers. 4. Adhuc hodie inter Christianos non pauci inveniuntur, qui vitâ suâ profanâ & impiâ, se mortuorum resurrectionem, extremum judicium, & vitam æternam cum inferno, non ex animo credere, testantur. Ideò illudunt peccato, Prov. 14. v. 9. & malum manuum suarum dicunt bonum, Mich. 7. vers. 3.

Hoc arguit Spiritus Sanctus passim in sacra scriptura, imprimis verò, Malach. 3. vers. 14.

Fungitur autem Spiritus Sanctus munere hoc elenctico non in propria persona, seu visibili specie, sed per ministros suos, qui sunt pii Pastores, unde etiam officium eorum *ministerium Spiritus* dicitur.

Hoc Pastores & verbi ministri accuratè perpendant, ne labia sua prohibeant, Psal. 40. vers. 10. sed clament, & non cessent, Esa. 58. v. 1. secus enim, canes muti sunt, Esa. 56. v. 10. quorum pars aliquando erit in stagno sulphuris & ignis. Apocal. 22. vers. 8.

Audi-

Auditores vero quando ob peccata arguuntur, non repugnare debent, non enim hic causa hominis, sed Spiritus Sancti agitur, unde grave ipsis erit, adversus stimulum calcitrare, Act. 9. v. 5. Meliora sunt vulnera amici, quam fraudulenta oscula inimici. Prov. 27. v. 6.

III. *Tanquam infirmitatis nostræ tolerator.* Quia enim Discipuli ejus propter abitum Christi ad patrē tristitiā impleti erant, ideo afflictis non vult porro addere afflictionem, sed captui eorum inserviens, ait: Adhuc multa habeo vobis dicere, sed nunc non potestis portare? Quæ verba non ita intelligenda sunt, ut Pontificii intelligunt, ac si Scriptura imperfecta sit. Christus enim discipulis suis omnia satis perspicue dixit: quia vero falsa illa persuasione imbuti erant, CHRISTI regnum terrenum fore, ideo non capere poterant, quod iisdem de habitu ad patrem inculcabat, interea tamen nihil ipsos celavit, sed omnia manifestavit, Joh. 15. v. 15.

In festo vero Pentecostes virtute ex alto instructi sunt, ut omnia, quæ ante non capiebant, satis dextre intelligerent, & magnalia Dei, variis linguis cum omnium stupore, & admiratione loquerentur, Act. 2. v. 11. Ideoque ait: Hæc locutus sum vobis, apud vos manens. Paracletus autem Spiritus Sanctus, quem mittet pater in nomine meo, ille vos docebit omnia. Joh. 14. v. 26.

Discant hinc verbi ministri, quomodo & ipsi captui Auditorum sese attemperare, & simpliciores farragine doctrinarum non obruere debeant, non enim possunt id portare. Sed ut matercula infantulum non

non carnibus affatis: sed lacte nutrit; ita & pastores Auditores suos, qui ut plurimum ex simplicioribus constant, lacte pascere debent, ut in fide crescant, & abundant magis. 1. Thess. 4. v. 1.

Evangelistæ Johanni calamus dabatur, similis virgæ, eo templum Dei, & altare, & adorantes in eo metiri tenebatur, Apoc. 11. v. 1.

Johannes hic typus est, omnium Pastorum, omnibus enim dictum est: Fac opus Evangelistæ, 2. Tim. 4. v. 5. sicut igitur Johanni calamus similis virgæ datus, quo templum & altare, & adorantes in eo metiri oportebat eum: Sic & verbi ministri attendere debent gregi, in quo Spiritus Sanctus eos Episcopos posuit, Act. 10. v. 28. & quasi metiri captum Auditorum, quantum in rebus fidei capere possint, ut sciant, an lacte vel solido cibo opus sit. Heb. 5. v. 12. Omnium enim scriba doctus ad regnum cælorum, nova & vetera proferre debet, Matth. 13. v. 52. h. e. legem & Evangelium, ut pro ratione personarum arguere & consolari possit, Esa. 50. v. 4. Imò ita Auditoribus sese accommodare debet, ut omnibus omnia fiat, ut omnino aliquos faciat salvos, 1. Cor. 9. v. 22. Vivimus enim adhuc in terra oblivionis, Psal. 88. v. 13. & renovamur de die in diem, 2. Cor. 4. v. 16. Donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionem filii Dei, in virum perfectum, Eph. 4. v. 13. Fiet hoc in vita æterna, quam omnibus Deus largiatur per Christum, Dominum & Salvatorem nostrum,

Amen.

[o]